

Конференция на министрите по въпросите на медиите и информационното общество, организирана от Съвета на Европа на 7 и 8 ноември 2013 г. в Белград, Сърбия

Свободата на изразяване и демокрацията в цифровата епоха Възможности, права и отговорности

Министрите на държавите участници в министерската конференция на Съвета на Европа, посветена на медиите и информационното общество, състояла се в Белград, Сърбия, на 7 и 8 ноември 2013 г., приемат следната политическа декларация:

1. Ние потвърждаваме, че правото на свобода на изразяване, на мнение и на получаване и разпространение на информация и идеи, както е закрепено в чл.10 от Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ), и свободата на медиите като негово следствие са основни предпоставки за установяването на плуралистична демокрация. Свободата на изразяване не е абсолютна и упражняването ѝ трябва да зачита правата на другите и по-специално правото на личен живот в съответствие с Европейската конвенция за правата на човека и в светлината на решенията на Европейския съд за правата на човека (ЕСПЧ).
2. Свободата на изразяване и свободата на медиите са застрашени в различни части на Европа, както в мрежата, така и извън нея. Това налага политическа ангажираност и допълнителни усилия от страна на държавите. В този смисъл ние изразяваме своята признателност за дългогодишната работа, извършвана от Съвета на Европа и за възможностите, които тя създава за насърчаване на свободата на изразяване и свободата на медиите в Европа.
3. През 2011 г. Съветът на Европа възприе ново понятие за медиите, като потвърди, че медийната политика трябва да се съобразява напълно с традиционните и с новите форми на медиите. Новото понятие предвижда критерии за установяване на различни видове медии и предлага ръководни насоки за диференцирани подходи, по-специално във връзка с медийната свобода и нейната защита, независимостта на медиите, плурализма и разнообразието, както и относно задълженията и отговорностите на различните участници, в съответствие с нормите на Съвета на Европа. Този принцип обаче не се

прилага автоматично и може да изисква приложение чрез подходящо национално право.

4. Съгласни сме, че независимостта и свободата на медиите - печатни, електронни или онлайн - изискват ефективно саморегулиране. Неоправданото държавно регулиране, контрола или надзора над медиите имат негативни последици, вкл. и относно възприемането на медийната свобода от лицата.

5. Достъпът до Интернет е неразривно свързан с човешките права и по-точно със свободата на изразяване. Ние признаваме, че възможността хората да могат да се изразяват и да имат достъп до информация в Интернет без ненужни ограничения, за да упражняват ефективно правата си въз основа на чл.10 ЕКПЧ има фундаментално значение.

6. Правото на неприкосновеност на личния живот е защитено съгласно чл.8 ЕКПЧ и закрилата на личните данни, която е едно от следствията на това право, е закрепена заедно с други права в Конвенция 108, в законодателството на Европейския съюз и в други приложими международни и национални закони или принципи. Защитата на личните данни е сама по себе си право и средство, което дава възможност за упражняването на други права.

7. Данните могат да се събират и обработват със законосъобразна цел, вкл. за целите, изложени в Статута на Съвета на Европа. Всяко събиране на данни или наблюдение с оглед на защитата на националната сигурност трябва да бъде направено в съответствие със съществуващите човешки права и изискванията за върховенство на закона, вкл. чл.8 от ЕКПЧ. Поради нарастващите технологични възможности за електронно наблюдение в широки мащаби и тревожните последици от това ние подчертаваме, че трябва да има подходящи и ефективни гаранции срещу нарушения, които биха могли да подкопаят или дори да разрушат демокрацията.

8. Широко разпространените и разрастващи се явления като враждебната реч и нетолерантният дискурс в мрежата изискват съвместни действия на национално и на транснационално равнище. Насърчаването на уважението към човешките права, достойнството и етиката онлайн са важни и ние приветстваме кампанията на Съвета на Европа срещу речта на омразата. Вярваме, че медийните работници играят важна роля за засилване на ролята на етичната журналистика както в мрежата, така и извън нея.

9. Ужасени сме от факта, че журналисти и други медийни участници, които извършват журналистическа дейност или изпълняват функция на обществен пазител, все повече стават обекти на физически атаки или на други форми на тормоз и дори биват убивани заради осъществяването на дейности, свързани с медиите.

10. Във връзка с изложеното по-горе:

а) приканваме Съвета на Европа да положи усилия в подкрепа на спазването на чл. 8 и чл.10 ЕКПЧ и неговото утвърждаване, а по отношение на втория член приканваме Съвета на Европа да насърчава медийната свобода – независимо дали принадлежи на печатна, електронна или онлайн медия - както и прилагането на съществуващите европейски стандарти на национално равнище и допълнителното нормотворчество в тази област, ако това е подходящо;

б) насърчаваме държавите членки да засилят работата си по отношение на свободата на изразяване и медийната свобода въз основа на новото понятие за медии, за да запазят ключовите ценности на Съвета на Европа и да гарантират защитата на същите човешки права във всички видове медии както извън, така и в мрежата;

с) декларираме нашия твърд ангажимент в подкрепа на свободата на Интернет, която трябва да съответства в пълна степен на Международния пакт за граждански и политически права и на Европейската конвенция за правата на човека и за тази цел подкрепяме напълно прилагането на Стратегията за управлението на Интернет на Съвета на Европа за 2012-2015 г.;

д) обявяваме нашата подкрепа за допълващите се усилия на ООН, Съвета на Европа,

Европейския съюз, ОССЕ и други организации, насочени към справянето с неотложната необходимост за създаване на сигурна и творческа среда за журналистите и медиите;

е) затова приемаме резолюциите „Свободата на Интернет“, „Запазване на основната роля на медиите в цифровата епоха“ и „Сигурността на журналистите“, приложени към настоящата политическа декларация и приканваме Комитетът на министрите на Съвета на Европа да вземе съответните мерки за изпълнението на дейностите, предложени в цитираните документи.